

Số: **188** /TB-TTCTP

Hà Nội, ngày 27 tháng 01 năm 2014

THÔNG BÁO KẾT LUẬN THANH TRA
Về việc chấp hành chính sách, pháp luật
tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam

Ngày 24/12/2013, Tổng Thanh tra Chính phủ ban hành Kết luận số 3117/KL-TTCTP về Kết luận thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam, Thủ tướng Chính phủ đã có ý kiến xử lý sau thanh tra tại Công văn số 35/VPCP-V.I ngày 08/01/2014 của Văn phòng Chính phủ, căn cứ Điều 39 Luật Thanh tra số 56/2010/QH12 ngày 15/11/2010 quy định công khai về kết luận thanh tra.

Tổng Thanh tra Chính phủ thông báo Kết luận thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam (sau đây gọi tắt là NHNo) như sau:

I. VỀ NỘI DUNG THANH TRA

Thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật trong hoạt động tín dụng, đầu tư tài chính và đầu tư xây dựng cơ bản.

II. ƯU ĐIỂM VÀ NHỮNG KHUYẾT ĐIỂM VI PHẠM PHÁT HIỆN QUA THANH TRA

1. Ưu điểm

Những năm 2009-2012, chịu tác động của khủng hoảng kinh tế thế giới và suy giảm kinh tế trong nước, thị trường tài chính - tiền tệ Việt Nam đã trải qua nhiều diễn biến phức tạp, hoạt động kinh doanh của ngành ngân hàng gặp nhiều khó khăn, thử thách. Tuy nhiên, là một trong những ngân hàng thương mại nhà nước, NHNo đã nỗ lực, cố gắng và tích cực góp phần thực hiện có hiệu quả các Nghị quyết của Đảng, Chính phủ, các chỉ đạo của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam; tăng cường vị thế trên thị trường về quy mô và thương hiệu; kết quả kinh doanh có sự tăng trưởng, đóng góp tích cực vào Ngân sách Nhà nước, đồng thời chủ động tự bồi đắp nguồn vốn chủ sở hữu, hệ số an toàn vốn được nâng cao qua các năm, đảm bảo theo quy định của Nhà nước:

- Với hệ thống mạng lưới rộng lớn, trải rộng khắp các tỉnh, thành phố từ thành thị đến nông thôn, xuống bản, làng, xã, NHNo đã có những giải pháp thích hợp trong tăng trưởng tín dụng năm sau cao hơn năm trước (dư nợ cho vay đối với khách hàng năm 2009 là 368.096 tỷ đồng; năm 2010 là 431.991 tỷ đồng; năm 2011 là 452.665 tỷ đồng, năm 2012 là 480.453 tỷ đồng), chú trọng thực hiện chức năng nhiệm vụ của mình là tập trung cho vay đối với lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn (năm 2011 dư nợ cho vay đối với lĩnh vực nông nghiệp nông

hiện chức năng nhiệm vụ của mình là tập trung cho vay đối với lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn (năm 2011 dư nợ cho vay đối với lĩnh vực nông nghiệp nông thôn đạt 301.608 tỷ đồng, chiếm 66,63% tổng dư nợ cho vay; năm 2012 là 320.075 tỷ đồng chiếm 66,62%).

- Là ngân hàng thương mại nhà nước có quy mô lớn nhất trong hệ thống tín dụng, ngoài chức năng kinh doanh NHNo còn phải thực hiện nhiệm vụ chính trị của Đảng và Nhà nước giao để góp phần chung vào thực hiện các giải pháp cấp bách nhằm ngăn chặn suy giảm kinh tế, kiềm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô, đảm bảo an sinh xã hội, như: thực hiện cho vay hỗ trợ giảm tổn thất sau khi thu hoạch nông sản, thủy sản; cho vay để thu mua tạm trữ lương thực; cho vay hỗ trợ nông nghiệp, nông thôn; cho vay trồng, thu mua, chế biến, dự trữ, xuất khẩu đối với các sản phẩm nông, lâm, thủy, hải sản,...

- Kết quả hoạt động kinh doanh có sự tăng trưởng: năm 2009, lợi nhuận trước thuế đạt 2.793 tỷ đồng, nộp Ngân sách Nhà nước 1.029 tỷ đồng; năm 2010, lợi nhuận trước thuế đạt 2.217 tỷ đồng, nộp Ngân sách Nhà nước 951 tỷ đồng; năm 2011, lợi nhuận trước thuế đạt 4.853 tỷ đồng, nộp Ngân sách Nhà nước 1.195 tỷ đồng.

2. Khuyết điểm, vi phạm

Bên cạnh những nỗ lực và thành tích nêu trên, hoạt động của NHNo trong thời gian qua còn để xảy ra những khuyết điểm, vi phạm chủ yếu trên từng mặt hoạt động dưới đây:

Thứ nhất, hoạt động tín dụng của NHNo để xảy ra nhiều khuyết điểm, vi phạm trong huy động vốn và cho vay, bao gồm các hoạt động bảo lãnh và xử lý rủi ro:

- Từ năm 2009 đến 31/12/2011, NHNo đã chi tiền môi giới huy động vốn cho đối tượng không phải là các tổ chức tín dụng được cấp phép hoạt động môi giới; chi môi giới huy động vốn với lãi suất vượt mức trần quy định của Ngân hàng Nhà nước (14% năm), trong đó chi môi giới làm cho lãi suất vượt 14% năm là 283.180 triệu đồng; một số trường hợp chi môi giới có dấu hiệu lập chứng từ chi tiền không đúng nhằm hợp thức hồ sơ hoặc tẩy xóa, sửa chữa tài liệu, chứng từ chi môi giới huy động vốn.

- Vi phạm quy định về thẩm quyền phê duyệt cấp tín dụng: từ ngày 16/6/2009 đến 12/7/2011, có 189 khách hàng được phê duyệt cấp tín dụng nhưng không có văn bản ủy quyền của Tổng giám đốc theo quy định, trong đó dư nợ của các khách hàng nói trên tại thời điểm 31/12/2011 là 13.816,3 tỷ đồng, nợ xấu là 1.046,09 tỷ đồng.

- Vi phạm quy định về huy động và cho vay vàng trên thị trường liên ngân hàng nói riêng và khách hàng nói chung với số lượng lớn, kéo dài – kể cả khi có quy định cấm của Ngân hàng Nhà nước. Không ban hành các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo nghiệp vụ trong toàn hệ thống theo quy định Thống đốc Ngân hàng Nhà nước; các đề án huy động và cho vay có nội dung sơ sài, không đánh giá những yếu tố rủi ro và phương án phòng ngừa rủi ro, nhất là rủi ro kỳ hạn gần

với giá vàng và giá bất động sản.

- Vi phạm quy định của Ngân hàng Nhà nước về tỷ lệ cấp tín dụng vượt 20% vốn tự có của NHNo đối với các công ty con mà NHNo nắm quyền kiểm soát, kể cả khi Ngân hàng Nhà nước chỉ đạo bằng văn bản, NHNo vẫn cho vay với khối lượng lớn (2.001,397 triệu đồng và 148.464 chỉ vàng).

- Cấp tín dụng 4.000 tỷ đồng cho Agriseco - là công ty chứng khoán do NHNo kiểm soát - thông qua việc ứng vốn và đầu tư trái phiếu của Agriseco, trái với Quyết định số 03/2007/QĐ-NHNN ngày 19/01/2007 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, lãi suất thấp.

- Phát hành Thư bảo lãnh thanh toán cho ALC II vay vốn của BHHX Việt Nam không đúng quy định với số lượng lớn, khi đến hạn đã phải trả thay với số tiền 208.717 triệu đồng.

- Cho ALC I, ALC II vay tiền mua các khoản nợ phải thu từ hợp đồng cho thuê tài chính, cho vay mua tài sản đầu tư, tài sản thuê tài chính, hoạt động mua các khoản phải thu từ hợp đồng cho thuê tài chính trái quy định tại Luật Các tổ chức tín dụng, quy định của Ngân hàng Nhà nước. Đến ngày 31/12/2011, dư nợ cho vay mua tài sản đầu tư, tài sản thuê tài chính là 1.072.000 triệu đồng, nợ xấu là 35.500 triệu đồng; dư nợ mua các khoản phải thu từ hợp đồng cho thuê tài chính của Công ty ALC II là 187.800 triệu đồng.

- Thực hiện vay và cho vay với các tổ chức tín dụng có một số vi phạm, khuyết điểm:

+ Theo quy định của Luật Các tổ chức tín dụng năm 2010, từ ngày 01/01/2011 không có nghiệp vụ gửi tiền và nhận tiền gửi giữa các tổ chức tín dụng. Kiểm tra thấy, năm 2011, NHNo vẫn thực hiện "gửi tiền" và "nhận tiền gửi" có kỳ hạn với các tổ chức tín dụng khác với tổng doanh số rất lớn: gửi 423.954.400 triệu đồng, 14 tỷ USD, 829 triệu EUR; nhận tiền gửi 52.384.000 triệu đồng, 357 triệu USD, 16 triệu EUR. Trong các giao dịch nói trên có 19 giao dịch gửi tiền và nhận tiền gửi đối ứng cùng giá trị, kỳ hạn, lãi suất giữa Sở giao dịch với 05 tổ chức tín dụng khác với tổng giá trị là 25.200 tỷ đồng và 100 triệu USD. Các giao dịch này thực chất là lách quy định về tỷ lệ giới hạn cấp tín dụng, làm tăng "giả tạo" tổng tài sản trên báo cáo tài chính của các tổ chức tín dụng thực hiện giao dịch.

+ Mặt khác, NHNo đã thực hiện một số giao dịch gửi tiền, cho vay đối với các tổ chức tín dụng với thời hạn gửi 03 năm đến 05 năm trong khi nguồn vốn cho vay không xác định được kỳ hạn, làm suy giảm chức năng "dự trữ thanh khoản" của nguồn vốn. Thực tế, cuối năm 2009 NHNo phải đề nghị Ngân hàng Nhà nước cho vay 5.000 tỷ đồng để xử lý mất cân đối.

- Có nhiều vi phạm các quy định trong các khâu của quy trình cho vay, bảo lãnh:

Kết quả kiểm tra chọn mẫu 155 hồ sơ tín dụng với dư nợ tại 31/12/2011 là 24.740.398 triệu đồng; 23 hồ sơ xử lý rủi ro với dư nợ tại 31/12/2011 là

1.300.585 triệu đồng, 29.320,86 lượng vàng, 9.554.248 USD, cho thấy: vi phạm xảy ra ở tất cả các khâu của hoạt động tín dụng, từ khâu thẩm định, phê duyệt cho vay, giải ngân, tài sản đảm bảo, quản lý và thu hồi vốn vay đến xử lý rủi ro; nhiều việc có dấu hiệu cố ý làm trái và/hoặc thiếu trách nhiệm gây hậu quả rất nghiêm trọng cần được xử lý theo quy định của pháp luật.

- Trong việc phân loại nợ còn có khuyết điểm, vi phạm dẫn tới chưa phản ánh đúng chất lượng tín dụng, đặc biệt là tình trạng nợ xấu: Thanh tra Chính phủ rà soát lại việc phân loại nợ trên các số liệu báo cáo của NHNo và xác định tỷ lệ nợ xấu là 12,71%; nếu loại trừ các khoản nợ đã được cơ cấu theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ thì nợ xấu là 12,21%; nếu loại trừ nợ xấu đã hạch toán ngoại bảng, cam kết ngoại bảng thì nợ xấu là 9,83%; kết quả kiểm tra trực tiếp 62 hồ sơ tín dụng với dư nợ 15.750.660 triệu cũng cho thấy, khả năng nợ xấu của NHNo còn có thể cao hơn, nhất là trong bối cảnh doanh nghiệp hết sức khó khăn và thị trường bất động sản đóng băng.

Kết quả thanh tra nói trên đã chỉ rõ, NHNo phải nghiêm túc và quyết liệt chỉ đạo các chi nhánh kiểm tra việc phân loại nợ trên toàn hệ thống để đánh giá chính xác, kịp thời về chất lượng tín dụng, về những nguy cơ thực sự để tự mình xử lý, đồng thời báo cáo đầy đủ cho cơ quan chức năng có phương án khắc phục, tránh hậu quả xấu vượt tầm kiểm soát.

- Về xử lý rủi ro: qua kiểm tra 23 hồ sơ xử lý rủi ro cho thấy, hầu hết các hồ sơ đã xử lý nói trên đều có nguyên nhân chính xuất phát từ phía chủ quan của NHNo trong hầu hết các khâu: thẩm định trước khi cho vay, quyết định cho vay, kiểm soát trước khi giải ngân, giải ngân và theo dõi, đôn đốc thu hồi nợ dẫn đến việc khách hàng không trả được nợ vay và phải xử lý rủi ro; trong quá trình xử lý rủi ro chưa thực hiện đúng một số quy định về xử lý rủi ro. Việc xử lý rủi ro cho vay đối với Công ty TNHH sản xuất thương mại Thiên Phú - Chi nhánh Chợ Lớn là điển hình về vi phạm nêu trên, gây thiệt hại lớn (xử lý rủi ro là 507.000 triệu đồng và 20.634 lượng vàng).

Thứ hai, hoạt động đầu tư tài chính của NHNo có nhiều vi phạm, không hiệu quả, trong đó có trường hợp vi phạm nghiêm trọng, mất vốn rất lớn hoặc nguy cơ thiệt hại lớn, điển hình như sau:

- Các công ty con 100% vốn đầu tư của NHNo thua lỗ lớn: năm 2009 lỗ 1.782 tỷ đồng; năm 2010 lỗ 4.393 tỷ đồng; năm 2011 lỗ 2.690 tỷ đồng; đặc biệt là 02 Công ty Cho thuê tài chính (ALC I, ALC II) có nhiều vi phạm nghiêm trọng, lỗ lớn, mất hoàn toàn vốn chủ sở hữu.

- Việc đầu tư 144.000 triệu đồng cổ phiếu CMC, thị giá 72.000 triệu đồng; tại thời điểm 31/12/2011, thị giá chỉ còn là 20.352 triệu đồng.

- Việc đầu tư kinh doanh cổ phiếu tại NHNo Chi nhánh TP. Hồ Chí Minh trong 04 năm (2008 - 2011) lỗ 46.273 triệu đồng.

- Việc đầu tư 5 triệu cổ phiếu HALAND, trị giá 275 tỷ đồng chưa tuân thủ các quy định của pháp luật và yêu cầu của cơ quan có thẩm quyền trong nghiệp

vụ rerepo và exrepo, tại thời điểm 31/12/2011 giá trị cổ phiếu giảm 84.415 triệu đồng so với giá trị đầu tư ban đầu.

- Hoạt động của Công ty Chứng khoán Agriseco, về điều kiện thực hiện đặt lệnh mua chứng khoán cho khách hàng; chưa tuân thủ quy định về quản trị, các quy trình kinh doanh của Công ty trong hoạt động kinh doanh. Từ những vi phạm nêu trên cùng với tình trạng suy giảm nhanh chóng của thị trường chứng khoán dẫn đến tại thời điểm 31/12/2011, giá trị cổ phiếu nhận rerepo và exrepo (đối với cổ phiếu xác định được thị giá) thấp hơn giá trị Agriseco cho khách hàng vay là 127.276 triệu đồng; nội dung hợp đồng rerepo và exrepo chưa ràng buộc chặt chẽ trách nhiệm thanh toán và các tài sản đảm bảo thanh toán của khách hàng nên có nhiều nguy cơ thua lỗ với số lượng lớn; hoạt động tự doanh của Agriseco không hiệu quả, nguy cơ thua lỗ với số lượng lớn là rất cao (tại thời điểm 31/12/2011, Agriseco đang đầu tư 287 mã cổ phiếu với tổng giá trị đầu tư ban đầu là 576.270 triệu đồng, giá trị theo thị giá là 294.135 triệu đồng, chênh lệch là 282.135 triệu đồng).

Thứ ba, việc xác định giá trị QSD đất khi cổ phần hóa tại 02 doanh nghiệp trực thuộc còn một số khuyết điểm, vi phạm:

Xác định giá trị quyền sử dụng đất khi cổ phần hóa đối với 02 công ty thuộc NHNo để xảy ra một số vi phạm, trong đó có việc Công ty Cổ phần Giám định thẩm định Sài Gòn vi phạm một số quy định trong xác định giá trị quyền sử dụng đất khi cổ phần hóa, có thể dẫn đến giảm giá trị doanh nghiệp khi cổ phần hóa.

Thứ tư, quản lý và thực hiện đầu tư xây dựng còn có khuyết điểm, vi phạm ở nhiều khâu trong các giai đoạn của quá trình đầu tư với tổng số tiền sai phạm là 8.128,1 triệu đồng:

+ Chưa thẩm định chính xác tính khả thi cũng như nhu cầu thực tế dẫn đến phải điều chỉnh tổng mức vốn đầu tư nhiều lần; khi thay đổi điều chỉnh dự án không lập, trình, thẩm định lại.

+ Vi phạm về trình tự phê duyệt bổ sung kế hoạch đấu thầu, không tuân thủ về kế hoạch đấu thầu, về hình thức hợp đồng; công nhận giá trúng thầu không dựa trên cơ sở đơn giá dự thầu; đưa nhãn hiệu hàng hóa vào hồ sơ mời thầu; đánh giá sai lệch hồ sơ dự thầu; phê duyệt giá gói thầu tại kế hoạch đấu thầu chưa phù hợp với giá trị tại dự toán...

+ Vi phạm quy định về thiết kế, dự toán và thẩm tra thiết kế, dự toán; tư vấn quản lý dự án: thanh toán nhầm, áp dụng sai định mức, vượt giá trị thực tế thực hiện với tổng số tiền sai phạm là 8.128,1 triệu đồng; số tiền phải xử lý thu hồi, giảm trừ quyết toán là 4.724,7 triệu đồng.

+ Vi phạm quy định về tư vấn giám sát, tư vấn thí nghiệm: làm sai lệch kết quả giám sát, thí nghiệm; không tuân theo quy chuẩn, tiêu chuẩn, quy trình, áp dụng không thống nhất với tiêu chuẩn thiết kế, không đảm bảo thủ tục theo quy định; không báo cáo chủ đầu tư hoặc người có thẩm quyền xử lý; giám sát nhưng đã để có sai phạm trong thi công và thanh quyết toán; sai phạm trong thực hiện đổ chất thải không có giấy phép...

+ Việc theo dõi, quản lý nguồn tạm ứng vốn xây dựng cơ bản chưa chặt chẽ: tạm ứng vốn nộp tiền sử dụng đất cho Dự án E3 với số tiền 145 tỷ đồng trong thời gian hơn 02 năm để tại tài khoản tiền gửi không kỳ hạn tại Sở giao dịch, chưa sử dụng nhưng chậm xử lý thu hồi tạm ứng.

+ Không tuân thủ các quy định trong việc mua nhà, đất, tài sản trên đất làm trụ sở làm việc: không lập dự án đầu tư hoặc không thực hiện theo đúng trình tự thủ tục quy định về đầu tư, dự án đầu tư không được phê duyệt; thiếu các thủ tục, điều kiện ký hợp đồng chuyển nhượng, không có ủy quyền của chủ đầu tư theo các quy định về kinh doanh bất động sản.

Qua thanh tra nhận thấy: vốn đầu tư xây dựng (chưa kể mua sắm thiết bị và công nghệ) hàng năm tại NHNo là rất lớn (khoảng trên 1.500 tỷ đồng) nhưng chưa có sự quan tâm tương xứng, chưa được kiểm soát chặt chẽ, nguy cơ lãng phí, thất thoát, tham nhũng lớn có thể xảy ra. Đây là vấn đề cần sớm có giải pháp đối với các ngân hàng thương mại nhà nước nói chung và NHNo nói riêng.

Thứ năm, buông lỏng quản lý để xảy ra vụ việc vi phạm pháp luật nghiêm trọng tại Trung tâm Công nghệ thông tin. Đáng chú ý, khi phát hiện vụ việc đã xử lý chưa đúng quy định của pháp luật:

Hành vi lợi dụng chức vụ quyền hạn, giả mạo, tham ô tài sản với giá trị lớn của Nguyễn Ngọc Ánh đã chiếm đoạt của nhà nước hơn 33 tỷ đồng là rất nghiêm trọng, cấu thành tội phạm. Tuy nhiên, NHNo xử lý thu hồi tiền chưa đủ và không chuyển cho cơ quan điều tra để truy tố trước pháp luật.

3. Kết quả chấn chỉnh, khắc phục khuyết điểm vi phạm của NHNo ngay trong quá trình thanh tra đến nay

Cùng với việc chấp hành và phối hợp tốt với Thanh tra Chính phủ trong quá trình thanh tra trực tiếp và sau khi kết thúc thanh tra trực tiếp đến nay, NHNo đã có nhiều nỗ lực cố gắng duy trì tốt hoạt động kinh doanh, đồng thời rất tích cực trong việc chấn chỉnh, khắc phục những tồn tại, yếu kém trên hầu hết các mặt công tác và một số việc cụ thể được Thanh tra Chính phủ chỉ ra. Một số kết quả cụ thể đáng ghi nhận gồm:

- Đã khẩn trương thực hiện các giải pháp rà soát, ban hành, sửa đổi các quy định, cơ cấu lại tổ chức bộ máy và mạng lưới.

- Đã xử lý kỷ luật 158 cán bộ, nhân viên sai phạm với các hình thức xử lý khiển trách, cảnh cáo, cách chức, miễn nhiệm hoặc chuyển công tác khác có mức lương thấp hơn, trong đó cách chức và miễn nhiệm 16 Giám đốc.

- Đã thu hồi 71,4 triệu đồng chi môi giới huy động vốn cho 08 khách hàng; hoàn chỉnh hồ sơ xác nhận môi giới.

- Đã tất toán toàn bộ các khoản nhận gửi vàng của các tổ chức tín dụng, đồng thời thu hồi toàn bộ số vàng gửi tại các tổ chức tín dụng; dùng cho vay và giảm dần dư nợ cho vay bằng vàng (Chi nhánh TP.HCM giảm 62.201,6 lượng; Chi nhánh Mạc Thị Bưởi giảm 1.310,9 lượng).

- Về hoạt động tín dụng: đối với 155 khách hàng được thanh tra, NHNo đã giảm 686 tỷ đồng dư nợ gốc (doanh số thu nợ 2.367 tỷ đồng) trong đó đã tắt toán dư nợ của 17 khách hàng và thu 290 tỷ đồng lãi; trích lập dự phòng và xử lý rủi ro 4.004 tỷ đồng; khắc phục các tồn tại về hồ sơ pháp lý, hoàn thiện các hồ sơ thế chấp, bổ sung nhiều tài sản đảm bảo.

- Về hoạt động đầu tư tài chính và ủy thác đầu tư: NHNo đã thu hồi 1.296 tỷ đồng và 5,7 tỷ đồng lãi của khoản đầu tư 2.000 tỷ đồng trái phiếu Agriseco; 1.400 tỷ đồng tiền gốc và lãi phát sinh của hợp đồng môi giới chứng khoán với Agriseco; bán 5,2 tỷ đồng cổ phiếu (CN TP.HCM).

- Trong giao dịch gửi tiền, cho vay đối với TCTD: đã tắt toán hết trước thời hạn 50 triệu USD với Ngân hàng Liên Việt.

Theo báo cáo của NHNo, việc chấn chỉnh, khắc phục các khuyết điểm vi phạm do thanh tra chỉ ra gắn với thực hiện các giải pháp cơ cấu lại theo chỉ đạo của Chính phủ và Ngân hàng Nhà nước, hoạt động kinh doanh có xu hướng ổn định: vốn huy động và tổng tài sản Có tăng (đến 30/6/2013, vốn huy động từ tổ chức kinh tế và dân cư đạt 549.937 tỷ đồng, tổng tài sản Có đạt 629.113 tỷ đồng); cơ cấu lại tài sản theo hướng bền vững, an toàn, tập trung vốn để cho vay đối với khu vực nông nghiệp và nông thôn, tỷ trọng cho vay đối với nông nghiệp, nông thôn đạt 70%; đảm bảo an toàn thanh khoản và các tỷ lệ an toàn hoạt động kinh doanh (đến 30/6/2013, tỷ lệ an toàn vốn tối thiểu (CAR) là 9,08%; khả năng chi trả đạt 15,74%; tỷ lệ sử dụng vốn ngắn hạn cho vay trung dài hạn là 22,8%); lợi nhuận và các chỉ tiêu tài chính đạt được kế hoạch đề ra. Mạng lưới được cơ cấu lại, giảm chi nhánh kém hiệu quả ở địa bàn Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh, tiếp tục mở chi nhánh ở địa bàn nông thôn, rà soát, sắp xếp lại hoạt động của các công ty con.

III. KIẾN NGHỊ CÁC BIỆN PHÁP XỬ LÝ

1. Kiến nghị Thủ tướng Chính phủ

- Giao Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam thực hiện, chủ trì thực hiện một số việc dưới đây:

+ Kiểm điểm và tổ chức kiểm điểm trách nhiệm về việc thực hiện chức năng quản lý nhà nước, quyền chủ sở hữu, nhất là trách nhiệm thanh tra, giám sát đối với hoạt động của NHNo để xảy ra các khuyết điểm, vi phạm nêu trong kết luận thanh tra. Trong quá trình kiểm điểm trách nhiệm theo phân cấp, cần đồng thời đề ra các giải pháp quản lý, nhất là hoàn thiện các quy chế, quy trình cụ thể nhằm khắc phục những thiếu sót, bất cập thời gian qua trên bình diện chung toàn hệ thống.

+ Tổng hợp, đánh giá hoạt động chi môi giới trong huy động thời gian qua và đề xuất giải pháp xử lý, xin ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ để các cơ quan chức năng thống nhất xử lý hoặc kiến nghị xử lý theo thẩm quyền trên phạm vi cả nước.

+ Chủ trì phối hợp với Bộ Tài chính nghiên cứu sửa đổi, bổ sung các quy

định về chế độ kế toán, kiểm toán báo cáo tài chính doanh nghiệp, nhất là mối quan hệ và giá trị pháp lý giữa các báo cáo gửi cơ quan có thẩm quyền với báo cáo trong hồ sơ vay vốn ngân hàng. Những quy định về chế độ kế toán, kiểm toán nói trên nhằm tăng cường tối đa nguyên tắc minh bạch, đáp ứng yêu cầu giám sát, nhận diện sớm đối với các doanh nghiệp có những thủ đoạn che giấu thực trạng tài chính và hoạt động kinh doanh của mình khi vay vốn; ngăn chặn những thủ đoạn tạo lập các nghiệp vụ sử dụng vốn không có thật nhằm sử dụng tiền vay sai mục đích như đảo nợ, chuyển vốn lòng vòng trong nhóm công ty mẹ - công ty con hoặc có quan hệ gia đình để giúp nhau đảo nợ hoặc giúp nhau vay vốn dùng vào mục đích khác, trốn tránh sự kiểm soát của ngân hàng, gây nguy cơ mất an toàn cho hệ thống ngân hàng.

+ Tiếp nhận nhóm các vụ việc do Thanh tra Chính phủ chuyển, đồng thời lập bộ phận chuyên trách giúp Thống đốc thực hiện việc giám sát đặc biệt đối với những vụ việc này. Đây là những vụ việc Ngân hàng Nhà nước cần trực tiếp chỉ đạo NHNo lựa chọn giải pháp thu hồi vốn vay ở mức độ khác nhau, theo lộ trình tập trung, có điều kiện, có giám sát; chú ý tránh tác động tiêu cực, dây chuyền đến hệ thống ngân hàng; đồng thời phối hợp với các cơ quan chức năng tiếp tục bổ sung, đánh giá thêm về các hành vi vi phạm để có giải pháp xử lý thích hợp, nếu đủ điều kiện thì chủ động chuyển cơ quan điều tra theo quy định của pháp luật.

- Giao Bộ Tài chính chủ trì phối hợp với Ngân hàng Nhà nước và các cơ quan chức năng nghiên cứu bổ sung các quy định nhằm tăng cường hơn nữa minh bạch và kiểm soát chặt chẽ mối quan hệ giữa các ngân hàng với các công ty con đặc thù: công ty chứng khoán, công ty cho thuê tài chính. Các quy định nói trên trước hết nhằm khắc phục tình trạng biến tướng cấp tín dụng ưu đãi, cấp tín dụng mua tài sản cho thuê tài chính hoặc mua lại các khoản nợ phải thu của các công ty tài chính, gây thiệt hại và/hoặc tăng rủi ro cho các ngân hàng.

- Giao Bộ Công an chủ trì phối hợp với Ngân hàng Nhà nước và các cơ quan chức năng (Kiểm sát, Tòa án, Kiểm toán, Thanh tra) xác định tiêu chí cơ bản làm cơ sở đánh giá hậu quả thiệt hại gây ra trong hoạt động tín dụng, nhất là những khoản nợ có khả năng mất vốn và vấn đề tài sản đảm bảo, tránh tùy tiện hoặc mâu thuẫn giữa các cơ quan chức năng, gây khó khăn, cản trở và không khách quan trong xử lý vi phạm trong hoạt động tín dụng hiện nay.

2. Kiến nghị Ngân hàng Nhà nước Việt Nam

- Kịp thời chấn chỉnh những hạn chế, yếu kém trong tổ chức, hoạt động thanh tra, giám sát, đặc biệt là chất lượng, hiệu lực hoạt động thanh tra, giám sát phục vụ nhiệm vụ tái cơ cấu đối với hệ thống các tổ chức tín dụng nói chung, các ngân hàng thương mại nhà nước nói riêng.

- Chấn chỉnh ngay những vi phạm trong hoạt động vay và cho vay giữa các tổ chức tín dụng đã được nêu trong Kết luận thanh tra, nhất là tình trạng vay và cho vay có quan hệ đối ứng có quy mô lớn cùng giá trị, cùng kỳ hạn, cùng lãi suất giữa 02 tổ chức tín dụng với nhau.

- Giao cho Cơ quan Thanh tra, giám sát Ngân hàng kiểm tra chi tiết những hồ sơ phê duyệt cho vay vượt thẩm quyền nêu tại phần kết quả thanh tra để xác định cụ thể các vi phạm, hậu quả của những vi phạm, xử lý hoặc kiến nghị xử lý thích hợp theo quy định của pháp luật.

- Kết quả kiểm tra việc xác định giá trị QSD đất khi cô phần hóa hai đơn vị thành viên nêu tại kết luận thanh tra đã chỉ ra những vi phạm, đáng chú ý là vi phạm của doanh nghiệp thẩm định giá (Saigonnep), có thể dẫn đến làm giảm giá trị doanh nghiệp khi cô phần hóa. Tuy nhiên, việc xác định giá trị QSD đất chỉ là một phần việc không tách rời toàn bộ việc cô phần hóa của từng doanh nghiệp nhà nước. Vì vậy, Thanh tra Chính phủ chuyển toàn bộ hồ sơ kết quả kiểm tra nói trên để Ngân hàng Nhà nước Việt Nam thực hiện kiểm tra toàn diện việc cô phần hóa đối với 02 đơn vị trực thuộc để có kết quả đầy đủ, thực hiện giám định thiệt hại để xử lý hoặc kiến nghị xử lý phù hợp, đúng pháp luật.

- Kiểm điểm và xử lý trách nhiệm đối với những cán bộ thuộc diện quản lý của Thống đốc theo từng nội dung có khuyết điểm, vi phạm, theo từng chức danh, theo từng thời kỳ, đảm bảo tính khách quan, nghiêm túc trong đánh giá, xử lý. Đây là một trong những vấn đề lớn, cần có bộ phận chuyên trách, trong đó bao gồm xử lý, chỉ đạo xử lý và đặc biệt chú ý đến các việc: phán quyết cho vay vượt thẩm quyền với quy mô lớn; cho vay đối với đối tượng thuộc diện không được cho vay, đối tượng hạn chế cho vay; cho vay đối với Công ty Chứng khoán, Công ty Cho thuê tài chính II, bảo lãnh đối với Bảo hiểm xã hội Việt Nam; việc chi môi giới tại Chi nhánh Mạc Thị Bưởi, Sở giao dịch.

3. Đối với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam

Chủ tịch Hội đồng thành viên, Tổng giám đốc tổ chức thực hiện nghiêm túc những việc chủ yếu dưới đây:

- Tiếp tục thực hiện quyết liệt việc chấn chỉnh và có giải pháp sớm khắc phục những khuyết điểm, vi phạm các quy định của pháp luật và quy định nội bộ về cơ chế điều hành, quy chế, quy trình tác nghiệp các loại nghiệp vụ kinh doanh, nhất là trong hoạt động tín dụng, bảo lãnh, đầu tư tài chính và đầu tư xây dựng cơ bản; tăng cường công tác kiểm tra, kiểm toán nội bộ đối với hoạt động, chú ý tập trung những nhóm khách hàng, những lĩnh vực, những dạng sai phạm đã được chỉ ra trong Kết luận thanh tra.

- Tổ chức kiểm điểm và chỉ đạo kiểm điểm trách nhiệm tập thể, cá nhân có liên quan đến từng khuyết điểm, vi phạm nêu trong kết luận thanh tra: xem xét xử lý hoặc kiến nghị xử lý đối với cá nhân phải tuân thủ nguyên tắc khách quan, đúng pháp luật; tách bạch trách nhiệm quản lý điều hành của người đứng đầu, người trực tiếp chịu trách nhiệm chính về lĩnh vực được phân công với trách nhiệm cụ thể ở từng vụ việc có vi phạm; tạo cơ hội để các cá nhân có khuyết điểm khắc phục hậu quả thông qua giải pháp thu nợ, bồi thường thiệt hại (nếu có).

4. Xử lý về kinh tế

- Yêu cầu Tổng giám đốc NHNo chỉ đạo các đơn vị được thanh tra:

+ Thu hồi của các nhà thầu để nộp vào Ngân sách Nhà nước qua tài khoản tạm giữ chờ xử lý của Thanh tra Chính phủ số 92190001 tại Kho bạc Nhà nước Cầu Giấy- Hà Nội, số tiền 2.368,3 triệu đồng do có sai phạm trong nghiệm thu, thanh quyết toán đối với 08 dự án đã được phê duyệt quyết toán.

+ Giảm trừ khi quyết toán số tiền 2.356,4 triệu đồng đối với 02 dự án chưa phê duyệt quyết toán. Trường hợp đã thanh toán cho nhà thầu, phải thu hồi lại về NHNo theo đúng quy định.

- Chuyển nội dung về thi công cọc thử tại Dự án Trung tâm đào tạo sang Thanh tra Bộ Xây dựng xem xét xử phạt hành chính theo quy định tại Nghị định số 23/2009/NĐ-CP ngày 29/02/2009 của Chính phủ.

5. Chuyển cơ quan điều tra và các cơ quan chức năng xử lý đối với những vụ việc có dấu hiệu cấu thành tội phạm

Kiến nghị chuyển 15 hồ sơ, vụ việc có dấu hiệu cấu thành tội phạm sang Bộ Công an (cơ quan điều tra) xử lý theo đúng quy định của pháp luật, gồm:

- Đã chuyển 01 hồ sơ, vụ việc (Công ty liên doanh Lifepro Việt Nam và nhóm khách hàng liên quan) ngay trong quá trình thanh tra sang Bộ Công an để khởi tố. Cơ quan điều tra đã khởi tố vụ án;

- Chuyển 14 hồ sơ, vụ việc sang Bộ Công an để xử lý theo các quy định của pháp luật.

Trên đây là Thông báo Kết luận của Thanh tra Chính phủ về thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam./.

Nơi nhận: *(Đã)*

- Tổng Thanh tra Chính phủ (để b/c);
- Phó Tổng TTCP Ngô Văn Khánh;
- Văn phòng; Vụ KHTC&TH-TTTP;
- Trung tâm thông tin
(đăng tải trên cổng TTĐT của TTCP);
- Lưu: VT, Vụ II, HS Đoàn thanh tra.

**KT. TỔNG THANH TRA
PHÓ TỔNG THANH TRA**

Ngô Văn Khánh